

UTVÄRDERINGEN AV SAMVERKANSTRUKTURER FINANSIERADE AV SAMORDNINGSFÖRBUNDET I JÄMTLANDS LÄN

- SLUTRAPPORT, REV. VERSION

2023-01-31

wsp

UTVÄRDERINGEN AV SAMVERKANSTRUKTURER FINANSIERADE AV SAMORDNINGSFÖRBUNDET I JÄMTLANDS LÄN

Slutrapport, rev. version

Uppdragsnamn	Följeutvärdering Samordningsförbundet Jämtlands län
Uppdragsnummer	10310998
Författare	Göran Hallin, Michaela Danielsson
Datum	2023-01-31

KUND

Samordningsförbundet i Jämtlands Län

KONSULT

WSP

121 88 Stockholm-Globen
Besök: Arenavägen 7
Tel: +46 10-722 50 00
WSP Sverige AB
Org nr: 556057-4880
wsp.com

KONTAKTPERSONER

GÖRAN HALLIN, E-POST: GORAN.HALLIN@WSP.COM

ANNA HILDEBRAND, E-POST: ANNA.HILDEBRAND@SAMJAMT.SE

INNEHÅLL

Sammanfattning	4
1 inledning	5
1.1 vårt uppdrag	5
1.2 om rapporten	5
2 satsningen samverkansstrukturer	7
3 framgångsfaktorer	9
3.1 mer samordning ger flera vinster	9
3.2 individer som varit "hemma-sittare" fångas upp	10
3.3 stegförflyttning och självbestämmande	10
3.4 Ökad samsyn i samplaneringen	11
3.5 på väg mot en länsstruktur	12
4 utmaningar	14
4.1 strukturerna har fortsatt utvecklingspotential	14
4.2 delvis otydlig gränsdragning till andra insatser	14
4.3 befintlig uppföljning lyckas inte visa på effekten av insatsen	16
4.4 parterna har olika riktlinjer och organisering	17
4.5 möjligheterna till implementering är osäkra	19
5 analys: samordningsförbundets roll – olika möjligheter	21

SAMMANFATTNING

WSP har haft i uppdrag att genomföra en löpande utvärdering av Samordningsförbundet Jämtlands läns arbete med att utveckla ett mer samordnat arbete hos förbundets medlemmar (länets kommuner, Regionen, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan) med individer som har behov av en samordnad planering för insatser från två eller flera av medlemmarnas organisationer. Konkret har Samordningsförbundet sedan 2018 finansierat vissa resurser (i form av samordnare och/eller coacher) i respektive kommun för att utveckla ett mer samordnat arbete med målgruppen. Ambitionen har varit att bestående samverkansstrukturer ska byggas upp i kommunerna.

WSP:s arbete grundar sig på:

- Statistik från Samordningsförbundet (antal aktualiserade, avslutsorsak, etc.)
- Processbeskrivningar från respektive kommun (processkarta, arbetsrutiner och dylikt)
- Workshops/medverkan på styrgruppsmöten med respektive kommun
- Intervjuer med samordnare och styrgruppsordförande i respektive kommun
- Medverkan på Samjämt-dagar med olika teman
- Löpande kontakt med projektets ledning

Resultaten visar att

- Ökad samordning ger vinster i form bättre stöd för individen, mer kunskapsgrundade handläggarbeslut och en bättre förståelse för de andra organisationernas beslutsgrunder
- Bättre möjligheter att fånga upp "hemmasittare" med relevanta och anpassade insatser
- Ökad självkänsla som skapar resultat (stegförflyttning)
- Ökad samsyn i planeringen kring individer
- En viss regional samordning av processerna är inledd

Resultaten pekar också på vissa kvarstående utmaningar:

- Strukturerna kring processerna kan fortsatt utvecklas – även om det länsgemensamma arbetet ger god vägledning
- Gränsdragningen mot andra insatser är fortfarande otydlig, framför allt den samordnade individuella planeringen som utgår från ett lagstadgat hälso- och sjukvårdsarbetsätt
- Uppföljningssystemet är inte utvecklat för en analys av insatsernas effekter
- De ingående parternas organisering och styrning blir alltmer inkompatibel
- Möjligheterna till en implementerad samordningsstruktur utan förbundets särskilda finansiering förefaller begränsade

WSP menar att Samordningsförbundet har ett antal viktiga roller i det fortsatta arbetet med att stärka aktörernas samordning för ett effektivt individstödande arbete. Detta kräver olika insatser riktade till olika nivåer. Lokalt behöver man fortsätta att stödja samordningsarbetet och det lokala arbetet med att skapa strukturer. Här behöver man också ta ledarrollen tydligare och även ställa tydligare krav på de organisationer som man är med och finansierar. Regionalt bör arbetet med den länsgemensamma strukturen fortsätta. Här har förbundet också en viktig kunskapsförmedlande roll. Förbundet bör också verka för att den tidigare nämnda gemensamma strukturen för hur man kan arbeta bör vara gemensam, nationellt. Nationellt bör man också investera i uppföljningsarbetet, såväl i system som i kompetens.

1 INLEDNING

Samordningsförbundens verksamheter bygger på lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (ofta benämnd Finsam) som trädde i kraft 2004. Lagen syftar till att öka möjligheterna för kommuner, regioner, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan att samverka i arbetet med individer som av olika anledningar står långt ifrån arbetsmarknaden och är i behov av stöd från minst två av parterna.¹

Samordningsförbundet i Jämtlands län bildades 2011 och består av länets åtta kommuner (Berg, Bräcke, Härjedalen, Krokoms, Ragunda, Strömsund, Åre, Östersund), Region Jämtland Härjedalen samt Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan.

Sedan 2018 finansierar Samordningsförbundet myndighetsgemensamma resurser (i form av samordnare och/eller coacher) i respektive kommun för att utveckla ett mer samordnat arbete med målgruppen. Mer konkret genomförs detta i form av samordnad planering för individer (16–64 år) i behov av insatser från två eller flera av parterna. Lokala överenskommelser har slutits för respektive kommun. Det finns även lokala styrgrupper, vars uppdrag är att följa upp och styra satsningarna från ett strategiskt perspektiv.

Det har inledningsvis varit en femårig satsning, med ambitionen om att varaktiga samverkansstrukturer ska byggas upp ute i kommunerna.

1.1 VÅRT UPPDRAG

WSP har upphandlats av Samordningsförbundet för att löpande följa, stötta och utvärdera samverkanssatsningen. WSP:s uppdrag har pågått mellan november 2020 och november 2022. Utvärderingens fokus har legat på utvecklingsprocessernas resultat och effekter på både individ- och organisationsnivå. WSP:s utvärderingsuppdrag har omfattat sju av länets totalt åtta kommuner: Berg, Bräcke, Härjedalen, Krokoms, Ragunda, Strömsund och Östersund.

Genom en löpande, lärande utvärdering har WSP:s uppdrag bestått i att bidra till att utvecklingsprocesserna styr mot bättre samverkan och samplanering till nytta för individer i behov av samordnad rehabilitering. I uppdraget har funnits ett tudelat fokus; där en del varit utvärderande och den andra processtödande. Den senare har bland annat inneburit att agera bollplank till Samordningsförbundet och att medverka vid vissa planerings- och kunskapsdagar. Därtill har vårt uppdrag omfattat hur samverkansarbetet bidrar till att uppnå de jämställdhetspolitiska målen.

WSP har under uppdragets gång främst fokuserat på det länsövergripande arbetet med exempel från det lokala. Under uppdragets senare skeden har vi även gjort nedslag i var och en av länets kommuner, för att ytterligare närma oss det operativa arbetet.

Inom ramen för vårt uppdrag har vi tidigare levererat en nulägesanalys. Denna rapport är WSP:s slutliga rapportering av uppdraget.

1.2 OM RAPPORTEN

WSP:s slutrapport fokuserar på resultat på individ- såväl som organisationsnivå. I vår slutrapportering finns även ett framåtblickande fokus för att – i linje med vårt uppdrag – bidra med medskick till Samordningsförbundets fortsatta arbete. Genomgående i rapporten och i synnerhet i rapportens sista delar fokuserar vi därför på hur de strukturer som byggts upp kan förvaltas över tid.

¹ <https://www.finsam.se/om-finsam/informationsmaterial>

Rapporten bygger på följande metoder och material:

- Statistik från Samordningsförbundet (antal aktualiserade, avslutsorsak, etc.)
- Processbeskrivningar från respektive kommun (processkarta, arbetsrutiner och dylikt)
- Workshops/medverkan på styrgruppsmöten med respektive kommun
- Intervjuer med samordnare och styrgruppsordförande i respektive kommun
- Medverkan på Samjämt-dagar med olika teman
- Löpande kontakt med projektets ledning

Rapporten inleds med en beskrivning av samverkansstruktursatsningen, där vi lyfter fram exempel på likheter och skillnader mellan olika kommuner.

Därefter presenteras vår bild av projektets genomförande och resultat i sin helhet, genom ett antal framgångsfaktorer respektive utmaningar. Det följs av en analys med fokus på vad detta skulle kunna innebära för Samordningsförbundets roll idag och framåt.

2 SATSNINGEN SAMVERKANSTRUKTURER

Detta kapitel ger en närmare beskrivning av satsningen och hur den har organiserats.

Som inledningsvis nämnt är det en satsning med Samordningsförbundets aktörer: Kommun, Region, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan.

Grunden är densamma i samtliga kommuner: Att utveckla och börja praktisera en struktur för samplanering för individer i behov av samordnat stöd. Detta för att undvika att individer faller mellan stolarna, alternativt att de insatser som planeras från olika aktörers håll pekar i olika riktning och i slutändan försvårar för individen.

Nedan följer några exempel på mål och nyckeltal som identifierats för satsningen från olika kommuners håll.

Exempel på mål:

- en bättre/mer hållbar samverkan,
- ett mer effektivt användande av befintliga resurser,
- en ökad kvalitet på stödet till individer i målgruppen, mer delaktighet,
- gemensamt lärande och ökad förståelse för varandras roller och ansvar.

Exempel på nyckeltal:

- antal individer som aktualiseras och andel som når egenförsörjning,
- jämn könsfördelning (60/40),
- deltagares upplevelse av stödet,
- personalens upplevelse av arbetet,
- antal samverkansmöten,
- antal avvikelser från överenskommelsen mellan parterna.

Riktningen för satsningen är på många sätt lik kommuner emellan. Samtidigt finns inomregionala skillnader avseende hur olika kommuner valt att organisera satsningen. Ett exempel på det är hur den resurs som Samordningsförbundet finansierar nyttjats; vissa kommuner har valt att framför allt prioritera den samordnarfunktion som sammankallar parterna till samplanering och sköter den arbetsprocessen. Andra kommuner har valt att prioritera coachfunktionen, som tar emot många av de individer som aktualiseras i satsningen, genom individnära stöd. Samordnarfunktionen har även haft lite olika roller i olika kommuner: i vissa kommuner har samordnaren haft en mer strategisk roll och i andra en mer operativ roll ofta i form av individarbete.

Ett annat exempel där kommuner skiljer sig åt avser arbetsgången – hur individer aktualiseras till satsningen, hur samplaneringsmötena går till, etc. Grunden är i stort densamma i form av samplaneringsmöten där individärenden lyfts respektive styrgruppsmöten där resultat avrapporteras och frågor lyfts. Var och en av de medverkande kommunerna har dock arbetat fram egna rutiner och checklistor, anpassade till de lokala förutsättningarna. Här kan tilläggas att olika kommuner även varit igång med satsningen olika länge, vilket också påverkat hur långt man kommit i att etablera rutiner och arbetssätt.

Slutligen finns även vissa skillnader avseende hur deltagandet ser ut från respektive part. Socialtjänsten är representerad på olika sätt i samplanerings- och styrgrupper i fråga om hur IFO/Försörjningsstöd respektive Arbetsmarknadsenhet deltar. Även när det kommer till de statliga myndigheterna och särskilt Försäkringskassan finns inomregionala skillnader, detta då Försäkringskassan deltagit aktivt i olika utsträckning i olika kommuner. Här kan tilläggas att det från myndighetens sida uttryckts en svårighet i att

delta vid samtliga kommuners samplaneringsmöten kopplat till tidsbrist, något som vi återkommer till längre fram i rapporten.

3 FRAMGÅNGSFAKTORER

Nedan presenteras de framgångsfaktorer som WSP identifierat i fråga om samverkanssatsningen.

3.1 MER SAMORDNING GER FLERA VINSTER

WSP:s intervju svar tyder på att den kanske tydligaste framgångsfaktorn med satsningen är just det övergripande syftet med Samordningsförbundet i Jämtlands läns satsning och ytterst med Finsam – ett mer samordnat stöd till individer i behov av insatser från två eller flera av de involverade aktörerna.

I våra intervjuer beskrivs att när parterna planerar tillsammans och jobbar i samma riktning för en individ ger det effekt. Det lyfts några olika aspekter av vinsterna med samplanering i individarbetet:

- *Samordningsaspekten:* Att parterna samordnar sig kring en individs planering undanröjer risken för att olika individuella planeringar tas fram från olika parter, som i värsta fall pekar åt olika håll. Med samplanering skapas i stället en gemensam riktning, vilket i sin tur ger tydlighet för individen.
- *Kunskapsaspekten:* Att parterna möts kring en individ gör även att kunskap delas och olika kompetenser kan användas som bollplank. En tjänsteperson som aktualiserar ett komplext ärende får plötsligt del av kompetenser även från andra aktörer, vilket i slutändan kan bidra till en mer ändamålsenlig plan för individen.
- *Effektiviseringsaspekten:* Att parterna möts och samordnar sig kring individärenden uppges även spara individuella tjänstepersoners tid, i linje med de två punkterna ovan. Den som aktualiserar ett komplext individärende har tack vare samordning och gemensam kunskap bättre möjligheter att snabbt hitta en fungerande lösning för individen (jämfört med om arbetet hade genomförts på egen hand i den egna organisationen).

Apropå effektiviseringsaspekten uttrycker intervju personer exempelvis följande:

”Väldigt tidskrävande som det var förut – det bollades mellan myndigheter. Även att individen mår dåligt under tiden.”

(Intervju med samordnare)

”Ur ett samhällsekonomiskt perspektiv – det handlar om arbetstid; genom att göra det här så tjänar vi tror jag – jättemycket arbetstid hos varje part – genom att jobba tillsammans, i stället för var och en så gör vi det tillsammans – det vinner vi tid och pengar på.”

(Intervju med styrgruppsordförande)

För enskilda handläggare, med komplexa ärenden på sitt bord, har satsningen beskrivits som värdefull även ur ett bollplanksperspektiv, kopplat till kunskapsaspekten ovan:

”Att man som enskild handläggare känner att det finns någonstans att vända sig. Både att kunna lämna ifrån sig ärendet och få flera perspektiv – att få tillbaka att ”tänk såhär” – som ett bollplanksforum, för enskilda handläggare i de här komplexa ärendena.”

(Intervju med styrgruppsordförande)

Ett konkret exempel på detta som dykt upp i våra intervjuer är att vissa individer som lider av psykisk ohälsa men inte av den karaktär att de är i behov av specialistpsykiatri, snabbare kan lotsas till lämpligt stöd, exempelvis i form av boendestöd, kontakt med hälsocentral, eller annan lämplig insats. Detta genom att

Regionens representant i samplaneringen – i rollen som rehab-koordinator – kan bidra med kunskap och förståelse när det kommer till olika alternativ inom hälso- och sjukvården.

Detta avsnitt har tagit sin utgångspunkt i organisationsnivån och parternas beskrivning av vinsterna med satsningen för parternas del. Naturligtvis finns även vinster för målgruppen – då parterna lyckas gå samman underlättar det individernas väg framåt, vilket ju även är grunden till satsningen. Nedan presenteras några exempel på det.

3.2 INDIVIDER SOM VARIT ”HEMMA-SITTARE” FÅNGAS UPP

Som ovan nämnt får det generellt en god effekt för individen att offentliga aktörer hittar en gemensam väg framåt i fråga om lämpligt stöd och insats. I flera intervjuer nämns att individer som varit ”hemma-sittare” och funnits i parternas system under många år plötsligt befinner sig i en arbetsmarknadsinsats, något som får ses som en stor vinst.

”Komplexa ärenden som man får – ärenden som haft försörjningsstöd i många år. Även på Arbetsförmedlingen – individer som de inte kommer någonstans med.”

(Intervju med samordnare)

Detta beskrivs även ha potentiell påverkan på individernas familjer, exempelvis då det kan ha stor betydelse för ett barn att ens förälder har en arbetsplats att gå till. Det uttrycks även från ett par kommuners håll att man i insatsen nu även börjar se nya ärenden strömma in; individer som inte tidigare tagit del av insatser.

”Min upplevelse är att man fångar upp individer man inte fångat upp annars. Här är individer vi aldrig sett – här träffar vi exempelvis hemma-sittare som blir försörjda av föräldrarna”

(Intervju med samordnare)

Samtidigt har intervjupersonerna generellt haft svårt att tydliggöra insatsens mervärde, i förhållande till andra satsningar och redan befintliga insatser.

”Är ganska säker på att det blir en snabbare samordnad process för de individer som varit inne... Antalet individer lågt, men resultaten bättre”

(Intervju med styrgruppsordförande)

Våra intervjupersoner har generellt haft svårt att dra slutsatser om huruvida fler individer fångas upp med arbetssättet eller huruvida de fångas upp snabbare med hjälp av samverkansstrukturen. Vi återkommer till detta i rapportens senare delar.

3.3 STEGFÖRFLYTTNING OCH SJÄLVBESTÄMMANDE

De mer konkreta exemplen på hur de individer som ingår i samplaneringen får hjälp av insatsen kan se ut på många olika vis, utifrån vad WSP erfar i intervjuer med samordnarna. Många av individerna har en komplex problembild med mångbottnade utmaningar. För vissa är det inte ett realistiskt mål, åtminstone inte på kort sikt, att etablera/återetablera sig på arbetsmarknaden. För dessa individer handlar det framför allt om att

göra olika former av stegförflyttning, exempelvis kopplat till bättre hälsa, självkänsla och närmande till arbetsmarknaden.

Ett annat exempel på hur den samordnade planeringen kommer individer till dels, som beskrivs av intervjuade samordnare, är genom att få rätt försörjning – generellt i form av att gå från försörjningsstöd till att beviljas sjukersättning – något som ger individen en mer fördelaktig och hållbar levnadssituation.

Kopplat till individens nytta av satsningen, har det i WSP:s intervjuer flertalet gånger nämnts hur samplaneringen tydligt utgår ifrån individen och individens mål.

”För individen – flera uttrycker att det är delaktigheten – att få vara delaktig i sin process, att få sätta mål och syfte med sin insats. Och att jag sen är drivande i deras frågor.”

(Intervju med samordnare)

Det beskrivs hur individen genom insatsen har ett betydande inflytande över sin individuella planering. En viktig del i det är att satsningens coach och/eller samordnare koordinerar och stöttar individen i kontakten med olika offentliga aktörer, samtidigt som representanten själv står utanför systemet i det läget.

Sammanfattningsvis beskrivs värdet för individen dels vara rent praktiskt – att individen lättare får inflytande genom en löpande kontakt med en samordnare som stöttar i ens individuella ”resa” och inte minst i de myndighetskontakter som den resan kräver – en koordinering som flera av de aktualiserade ärendena är i behov av. Därtill beskrivs ett symboliskt värde – att samordnaren ytterst tillhör samverkanssatsningen, snarare än en enskild offentlig aktör – skapar en tydlighet i att samordnaren arbetar för individen i första hand.

3.4 ÖKAD SAMSYN I SAMPLANERINGEN

Som ovan konstaterat har satsningens framgångsfaktorer bland annat bestått i mer samordnat stöd till individen, att individer gör stegförflyttning och att det sker på ett sätt där individerna får inflytande över sin egen individuella ”resa”.

Att Samordningsförbundets fyra parter arbetat gemensamt i varje kommun kring samplanering för individer i målgruppen har inte enbart varit värdeskapande för de individer som fått ta del av insatsen – det har även ökat de involverade aktörernas kännedom om varandra och varandras uppdrag på en mer generell nivå, vilket kan leda till att individerna inte behöver mötas av motstridiga besked från myndigheterna och i sin tur tros kunna generera ett mer ändamålsenligt stöd för individen.

I intervjuer beskrivs arbetet i samplaneringsgrupperna fungera väl; det uttrycks att man lärt känna varandra och i stort har ett väl fungerande samarbete för individernas bästa. Med den ökade kännedomen om varandra och varandras uppdrag har även samsynen kring individen – exempelvis avseende individens behov och förutsättningar – ökat mellan de olika representanterna i samplaneringsgruppen.

”Att få diskutera ärenden och höra vad olika aktörer tänker – väldigt lärorikt.”

(Intervju med samordnare)

Över lag beskrivs arbetsgången och rutinerna för samplaneringen som etablerad på tjänstepersonsnivå; i flera kommuner har det utförts ett gediget arbete kring att dokumentera, utveckla och stämma av hur arbetsprocessen ska se ut.

Under satsningens gång har även representanterna i samplaneringsgrupperna lärt känna varandra, vilket underlättat att ta kontakt även mellan samplaneringstillfällena:

”Även enklare kontaktvägar – vi lär känna varandra. Då gör det lättare att man tar kontakt med varandra i olika frågor.”

(Intervju med samordnare)

Här kan tilläggas att det från flera kommuners håll uttrycks osäkerhet kring huruvida samverkansstrukturen - och den ökade samsynen - etablerats på organisationsnivå eller enbart på personnivå. Vi återkommer till detta längre fram i rapporten, som en del av utmaningarna.

3.5 PÅ VÄG MOT EN LÄNSSTRUKTUR

En tanke med lokala avtal och processer har som nämnts ovan varit att kunna anpassa arbetet utifrån lokalt skiftande förutsättningar, t.ex när det gäller målgruppernas storlek och kommunernas organisation kring socialtjänst och arbetsmarknadsinsatser. Samtidigt har vi och även aktörerna sett ett behov av ökad samordning i arbetet. Därför har förbundet under projektet initierat ett arbete mot en samlad länsgemensam struktur.

I linje med vad som presenterades på Samjämt-dagen i oktober 2022 tar arbetet mot en länsgemensam struktur nu nya kliv framåt, vilket samverkansstruktursatsningen får ses som utgångspunkt till. Ambitionen är en länsgemensam modell för fyrpartssamverkan, med utgångspunkt i de månadsvisa samplaneringsmöten som bedrivits och med avstamp i den minsta gemensamma nämnaren kommunerna emellan.

Flera intervjupersoner uttrycker sig positivt kring ambitionen om att bygga upp en mer länsgemensam struktur, inte minst för att det ska vara lika förutsättningar för länets invånare.

En annan vinst som flera intervjuade nämner handlar om den gemensamma kunskapsuppbyggnad som en länsgemensam struktur skapar förutsättningar för. Här uttrycks att Samordningsförbundet har en viktig roll vad gäller att ordna tillfällen för gemensamma utbildningar, erfarenhetsutbyte och liknande – något som flera även uppger har skett och endast ser positivt på om det kan utvecklas vidare.

Det finns även tankar om att dela på insatser, genom att individer kan ta del av en insats i en annan kommun, om det egna utbudet inte erbjuder det som individen har behov av (något som redan prövats i några fall).

En länsgemensam struktur förväntas också underlätta för de övriga aktörerna – utöver kommunerna - som väntas få lättare att hitta rätt i kommunen, utan att behöva ta till sig lika många strukturer som länet har kommuner. Exempelvis psykiatrin uttrycker att det för deras representant skulle underlätta arbetet om arbetssätt, rutiner och dokument var de samma i de deltagande kommunerna. Apropå gemensamma dokument har även lyfts tankar om en mer enhetlig terminologi, då lokala projekt benämner delar av processen olika, så som det ser ut idag. Ett annat förslag som lyfts är ett gemensamt kalendarium för att undvika möteskrockar.

En ytterligare dimension som nämnts i ett par intervjuer är den mer långsiktiga möjligheten att gå samman hela länet och lyfta de systemhinder som råder nationellt. Länet får då en starkare röst än om en eller ett par enskilda kommuner hade lyft motsvarande.

”Om hela Jämtland lyfter exempelvis att det är svårt att samarbeta med Försäkringskassan – Försäkringskassan kanske också ser det, men har inte mandat att lyfta det – det blir en annan kraft då.”

(Intervju med styrgruppsordförande)

”Det stora mervärdet – att ha byggt upp strukturen. Sådana här konstellationer har funnits i alla tider, men det som är nu att det finns en överbyggnad med styrgrupper, länsmodell mm. – då börjar man prata om att det här hänger ihop. Hur ska man mäta effekter, vad skaver – det lilla hänger ihop med det stora.”

(Intervju med samordnare)

Även om en länsstruktur nu är på väg att byggas kan det konstateras att det inte var ditåt som satsningen riktades ursprungligen; fler och fler kommuner började delta i satsningen under resans gång och idéerna om en mer utvecklad länsstruktur har börjat ta form längs vägen. Här bedömer WSP dock att Samordningsförbundet hade kunnat agera mer proaktivt och långsiktigt, genom att redan tidigare rigga för en länsstruktur. Inte minst med tanke på det som citatet ovan anger – samverkanskonstellationer i sig är ingenting nytt, om man däremot kopplar ihop den operativa och den strategiska nivån i ett helhetsgrepp har man kommit ett steg längre.

Det kan tilläggas att det även finns en vaksamhet vad gäller ambitionen om en länsstruktur, i synnerhet hos mindre kommuner, kopplat till risken att ”försvinna” bakom andra och särskilt Östersund som länets överlägset folkrikaste kommun. En annan aspekt som också träder fram i intervjuer är samtidigt möjligheten för mindre kommuner att kunna få ta del av kunskap och verktyg som de själva sällan har utrymme att bygga upp - och eventuellt även konkreta individinsatser som de själva har svårt att erbjuda sina invånare.

Kapitlet Framgångsfaktorer har sammanfattningsvis lyft fram framgångar på individnivå såväl som på organisationsnivå med samverkanssatsningen. I nästa kapitel presenteras istället de utmaningar som WSP identifierat med satsningen.

4 UTMANINGAR

I detta kapitel presenteras WSP:s bedömning av samverkanssatsningens utmaningar.

4.1 STRUKTURERNA HAR FORTSATT UTVECKLINGSPOTENTIAL

Som nämnt i föregående kapitel om satsningens framgångsfaktorer har länets kommuner utvecklat samverkansstrukturer och med detta även en ökad samsyn kring samplanering för individens bästa. Samtidigt som arbetet beskrivs fungera väl finns några kvarstående utmaningar, varav vissa rör enskilda kommuner och andra rör strukturen på en mer generell nivå:

- För vissa kommuner har det tagit tid att komma i gång med samordningen av individarbetet, som försenats av olika skäl. Vissa kommuners processer för att arbeta fram en samverkansstruktur har dragit ut på tiden och vissa rutiner är ännu inte helt och hållet på plats. Personalbyten i vissa kommuner är en orsak, vilket påverkat framdriften i arbetet.
- Fortsatt finns ett personberoende – i vissa kommuner mer än andra. I flera av intervjuerna lyfts hur särskilt samordnaren, men även övriga representanter i samplaneringsgruppen, är de som är bärare av satsningen. Huruvida arbetssättet spridits till fler hos parterna och likväl, vad som händer om samordnaren eller någon av representanterna i samplaneringsgruppen slutar, är osäkert. Ett fortsatt personberoende ökar också sårbarheten för de personalbyten som nämnts i föregående punkt. Samtidigt har uttryckts, i flera intervjuer, att vikten av relationen i samverkan inte är att underskatta:

*”Att det ska vara en funktion och inte personberoende - dit strävar vi. Samtidigt som det också är en process att vara i ett samverkansforum – även om vi jobbar för att det inte ska vara personberoende så kommer vi inte helt och hållet ifrån det, tror jag”
(Intervju med samordnare)*

- En mer praktisk fråga avseende samverkansstrukturen handlar om den tid som är avsatt för samplaneringsmöten. Flera intervjuade samordnare uttrycker en svårighet att hinna med de ärenden som dyker upp på den tid som avsatts till samplanering nu när antalet individärenden ökar, ju längre individarbetet fortskrider. Utöver samplanering för nya ärenden följs de befintliga ärendena även upp under samplaneringsmötet, varför ärendena successivt blir fler och fler snarare än avlöser varandra. Detta uttrycks inte minst från Östersunds håll, som har ett större inflöde än övriga kommuner. En ytterligare praktisk aspekt som nämns är svårigheten i att inte ha samma system för dokumentation parterna emellan; att inte gemensamt kunna följa vad man kommit fram till för respektive individ uppges öka risken att tid behöver läggas på att repetera och säkerställa att alla parter har samma bild.

4.2 DELVIS OTYDLIG GRÄNSDRAGNING TILL ANDRA INSATSER

Kopplat till att strukturen fortsatt etableras, eller åtminstone kan behöva ytterligare förankring hos majoriteten av parter och kommuner, framträder i WSP:s workshops och intervjuer en bild av att gränsdragningen till andra insatser ibland är otydlig. Detta gäller inte minst gentemot åtgärden Samordnad Individuell Plan, SIP, för individer som har behov av insats från såväl socialtjänsten som hälso- och sjukvården (vilket gäller en betydande del av individer i målgruppen för samverkanssatsningen).

*”Ett arbete som ligger framför oss lite grann – vi behöver utbilda lite i vad är SIP och vad är samplanering...
Tror det är läns gemensamt, skulle säkert kunna göras på en annan nivå – kopplat till den här insatsen –
hjälpas åt att tydliggöra när man använder vilken typ av samplanering.”*

(Intervju med styrgruppsordförande)

Samordnad individuell plan, SIP, ska upprättas *tillsammans med brukare och patient* om insatser från både socialtjänst och hälso- och sjukvård behövs. Syftet med planen är att tydliggöra vem som gör vad och när. Bestämmelser om SIP finns i såväl socialtjänstlagen som hälso- och sjukvårdslagen sedan år 2010. Den samordnade individuella planen ska upprättas när den enskilde har behov av insatser från både socialtjänsten och vården, såvida planen behövs för att den enskilde ska få sina behov tillgodosedda och den enskilde samtycker till samordningen.

Källa: SKR²

Vissa intervjupersoner beskriver samverkanssatsningen som ”en förlängning av SIP”, där SIP är ett verktyg som kan användas som en del i samplaneringen. Skillnaden mellan SIP och samplaneringsstrukturen är dock inte helt enkel för intervjupersonerna att tydliggöra, inte heller när respektive arbetssätt ska nyttjas.

En skillnad som nämns är att individen i fråga inte är med under samplaneringsmötet – utan att kontakten sker med individen på andra sätt där individens inflytande säkerställs – till skillnad från SIP då de berörda aktörerna samlas tillsammans med individen för att diskutera det enskilda ärendet. I någon intervju nämns även att det är lättare att få en längre och mer ihållande uppföljning inom ramen för samplaneringsstrukturen jämfört med vid en SIP, även om det också vid SIP:ar ska ske en uppföljning.

Då WSP ställer fler frågor om SIP och gränsdragningen insatserna emellan framkommer att det finns en ovana och en kunskapsbrist – i kombination med den ständiga tidsbristen - när det kommer till att initiera SIP:ar, vilket resulterar i att det inte görs så ofta som det borde göras, trots att det är lagstadgat. Detta beskrivs i synnerhet gälla kommunen och socialtjänsten, det uttrycks att vården har en större vana när det kommer till SIP:ar.

”Nu har jag inte jobbat med SIP så mycket – men har hört från soc. att man drar sig från att kalla till SIP för rent krasst – det innebär merarbete.”

(Intervju med styrgruppsordförande)

Ur Regionens – i detta fall psykiatrins – perspektiv upplevs det istället mer fördelaktigt att arbeta utifrån SIP då det finns en upparbetad vana, ett system och mallar för den strukturen.

Det är av olika skäl svårt att visa på vilka mervärden som samverkanssatsningen genererar, vilket vi återkommer till i utmaningen nedan. Detta försvåras ytterligare i och med den otydliga gränsdragningen och kopplat till det – tendensen att undvika att initiera SIP fastän det kan finnas ett behov av det – som beskrivits i intervjuer. Därmed är det svårt att veta huruvida behovet och mervärdet av samplaneringsstrukturen hade sett annorlunda ut, om SIP:ar nyttjades på det vis som är avsett.

Det kan tilläggas att det i vissa intervjuer framkommit att en anledning att kalla till samplanering, och inte SIP, är att det då finns en tydligare förväntan om Arbetsförmedlingens och Försäkringskassans deltagande.

Även i SIP finns en vilja om att dessa båda aktörer ska delta, men det beskrivs som mer osäkert att så kommer att ske i SIP-sammanhanget.

Vi återkommer till frågan om SIP och gränsdragningen till samplaneringen i rapportens avslutande delar.

4.3 BEFINTLIG UPPFÖLJNING LYCKAS INTE VISA PÅ EFFEKTER AV INSATSEN

Inom ramen för satsningen har statistik på individnivå förts för att visa på vad satsningen genererar för resultat. För närvarande fokuserar den statistiken på:

- ✓ Deltagarnas tid i offentlig försörjning före insats
- ✓ Tid i insats (från startdatum till slutdatum)
- ✓ Försörjning före och efter insats
- ✓ Sysselsättning före och efter insats
- ✓ Deltagare till arbete, studier
- ✓ Deltagare som aktualiserats från varje part

Vissa samordnare uttrycker en vilja att vässa och etablera arbetsprocessen ytterligare och kopplat till detta – att följa upp och visa på de resultat som satsningen genererar. Dock arbetar flera samordnare – som ovan nämnt – även operativt med individärendena som aktualiseras till satsningen. Därmed uttrycks det svårt att få tiden att räcka till för det mer strategiska arbetet.

Det sker ingen strukturerad uppföljning som möjliggör att uttala sig om samverkanssatsningens effekt, det vill säga vilken skillnad satsningen gör, jämfört med om den inte skulle göras. Därmed finns heller ingen uppföljning kopplat till kostnadseffektivitet, som kan visa på kostnaden för insatsen kontra alternativkostnaden, det vill säga vad det hade kostat att inte genomföra insatsen (exempelvis i form av fortsatt utanförskap för delar av målgruppen).

WSP om uppföljning av individinsatser

En individorienterad insats kräver en individfokuserad uppföljning. Istället för att följa upp det samlade läget vid olika tidpunkter (en aggregerad uppföljning) behöver vi följa varje enskild individs status löpande. För varje individ behöver man i uppföljningen hålla reda på vilka insatser (behandling) som individen får del av vid varje tidpunkt, och hela tiden hålla reda på vilken individens status (i förhållande till arbetsmarknad och försörjningskälla) är.

Med en sådan uppföljning kan vi aggregera statistik över exempelvis hur länge det tar för individerna att komma i arbete eller få en ändring i sin behandling/försörjning, samt hur detta påverkas av de olika insatserna.

Detta skapar möjligheter för att kunna utvärdera skillnader i resultat mellan olika insatser och att ställa resultaten och effekterna i relation till kostnader.

WSP:s intervjuer tyder på att det finns ett intresse av att kunna visa på resultat i form av effekter och eventuella kostnadsbesparingar, inte minst när implementeringsfrågan och möjligheten att fortsätta med satsningen framåt kommer på tal.

”Att finansiera inom egen ram ... var och en av aktörerna tjänar på insatsen, ja – men skulle vi titta ur ett kommunperspektiv skulle det kanske inte vara ett plus dock, inte säkert vi hämtar hem det... Jag tror att man skulle behöva en samhällsekonomisk analys på det.”

(Intervju med styrgruppsordförande)

Särskilt svårt uppges vara att visa på hur eventuella kostnadsbesparingar kommer varje part till del. I intervjuer nämns att utöver minskade utgifter för försörjningsstöd för kommunernas del har den samordnade planeringen sannolikt en positiv effekt för Regionen då flera av de individer som får stöd genom samplaneringen nu belastar vården i lägre grad än tidigare.

Sådana här insatser tenderar att främst gynna Regionen – tiden som individerna belastar Regionen kostar väldigt mycket.

(Intervju med styrgruppsordförande)

Intervjuer med representanter från olika parter tyder vidare på att de rent ekonomiska incitamenten för Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan är mindre tydliga; för Arbetsförmedlingen kan en samplanering exempelvis mynna ut i att en arbetsmarknadsutbildning ska subventioneras för individen och för Försäkringskassan kan det handla om att en individ som tidigare haft försörjningsstöd får rätt till sjukersättning, för att nämna ett par exempel på stegförflyttning.

Samtidigt som det uttrycks att alla fyra parter sannolikt har en ambition om individens bästa, vilket även är en del av det huvudsakliga uppdraget för respektive aktör, framträder i intervjuerna en bild av att det är svårt att motivera egenfinansiering av satsningen på grund av att det är svårt att visa på resultat och eventuella kostnadsbesparingar kopplat till insatsen. Det gäller inte minst för Regionen, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan, där det sannolikt blir svårare att motivera en egen finansiering av samordnarfunktionen. Vissa intervjupersoner uttrycker till och med att ”det faller per automatik på kommunen”, även om man ännu inte vet hur möjligheterna ser ut när det kommer till finansiering av en fortsatt samverkansstruktur.

En ytterligare aspekt av uppföljning och effekten av satsningen är huruvida jämställdhetsperspektivet finns aktivt närvarande i arbetet. Satsningen ska prioritera jämställdhet och det har formulerats mål och nyckeltal för att synliggöra eventuella skillnader mellan kvinnor och män när det kommer till antal som deltar, hur deltagandet ser ut och vilka resultat det leder till. I WSP:s nulägesanalys (hösten 2021) konstaterades att flera projektrepresentanter ansåg jämställdhet vara svårt att applicera. Det framkom att jämställdhetsarbetet i satsningen framför allt bedrevs på en operativ nivå – det vill säga i samplaneringsgrupperna – men att arbetet inte var lika närvarande på strategisk nivå och i styrgruppsarbetet. Vår analys av deltagarna i samverkan antyder att könsfördelningen är relativt jämn och ligger i nivå med de uppställda målen. Att göra finare nedbrytningar av jämställdhetsutfallet är inte möjligt då antalet deltagare är för litet och/eller statistiken inte möjliggör en individuell uppföljning. Mer konkret saknades styrning för vad den könsuppdelade statistik som samlades in och de diskussioner som fördes på området skulle kunna innebära i termer av ett förändrat arbetssätt i linje mot mer jämställdhet. WSP erfar att jämställdhetsarbetet inte heller i satsningens senare skeden varit en fråga som stått i centrum för insatsen eller behandlats på strategisk nivå.

4.4 PARTERNA HAR OLIKA RIKTLINJER OCH ORGANISERING

Kopplat till det ovan nämnda kring de offentliga aktörernas olika ingångsvärden i och vinster av satsningen finns ytterligare aspekter som påverkar möjligheten att delta aktivt i insatsen. Detta gäller särskilt de båda statliga myndigheterna: Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan, men i någon mån även Regionen där det i intervjuer beskrivs svårt att få ingångar.

”På psykiatrin känns det som att det är personal- och resursbrist alltid – många stafettläkare – men där är viljan tydlig.

Arbetsförmedlingen är mer deras struktur - det finns ingen att samverka med.”

(Intervju med samordnare)

Det uttrycks emellertid att de representanter som finns i samplaneringsgruppen – exempelvis från Regionen, ofta i form av rehab-koordinator, och från Arbetsförmedlingen – ändå utgör representanter som kan vara hjälpsamma som en väg in, samt genom att svara på frågor.

Varken Arbetsförmedlingen eller Försäkringskassan arbetar lokalt med individer i den utsträckning och på det sätt som kommunen och Regionen gör. Arbetsförmedlingen arbetar idag på ett annat sätt än då satsningen riggades, vilket innebär att en stor del av det operativa stödet till individer sker genom externa aktörer. Försäkringskassan bedriver generellt inte egna individinsatser – stödet till individen är av annat slag.

Då de båda myndigheterna ytterst styrs av en nationell organisering och riktlinjer skapar det vissa svårigheter vad gäller att delta i samverkanssatsningen på samma sätt som kommunen och Regionen. Ett exempel på det är att Arbetsförmedlingens representant i samplaneringsgrupperna är en representant som inte har inblick i individärendena, vilket anses försvåra samplaneringen.

”Komplicerar att Arbetsförmedlingen inte har personlig handläggare. Någon som kommer till mötena och inte har personkännedom – inte heller har behörighet att läsa om de här ärendena.”

För Försäkringskassans del handlar den största utmaningen om att myndigheten inte deltar i alla kommuners samplanering. Detta gör att det ibland är svårt att komma vidare och förstå alternativen, då Försäkringskassan sitter på kunskap och är ett värdefullt bollplank i flera av ärendena.

”Önskemålet är att de är på plats – de har stor kännedom – det är dem som sitter på nästan alla ärenden. Hade sparat tid.”

(Intervju med samordnare)

Försäkringskassan har samtidigt uttryckt en svårighet att delta hos varje kommun, kopplat till tids- och resursbrist. En tanke som dykt upp är möjligheten att samla frågor till Försäkringskassan som tas upp under länsövergripande träffar. Något ytterligare som dykt upp i intervjuer och beskrivits som ett hinder för Försäkringskassans deltagande i samplaneringen är att de inte samverkar om individen inte närvarar – även om samtycke från individen finns på plats – vilket går på tvärs mot den struktur som parterna arbetar utifrån i denna samverkanssatsning.

”Vi träffas i samplaneringsgruppen en gång i månaden – sen när vi kommer till ärenden drar Försäkringskassan sig ur”

(Intervju med samordnare)

Det uttrycks även från ett par kommuners håll att engagemanget från styrgruppsmedlemmarna som representerar Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan över lag är lågt:

De har inte så mycket att tillföra – vill bara höra från samordnaren som avrapporterar. Hör man inte att man når målen – inget engagemang att styra om, att prioritera som chef. Mycket hänvisa till att man inte har resurser.

(Intervju med styrgruppsordförande)

Apropå detta har även frågan om den överenskommelse som skrivits under av de båda myndigheterna väckts, samt vilka krav detta medför att man kan ställa på deras närvaro och engagemang. I någon intervju uttrycks till och med att det upplevs som ett resursslöseri å den egna organisationens vägnar (i detta fall

kommunens), då man själv lägger tid på samverkan, men där andra parter inte svarar upp mot det som avtalats.

4.5 MÖJLIGHETERNA TILL IMPLEMENTERING ÄR OSÄKRA

Genomgående i intervjuerna uttrycks vikten av att samverkansstrukturen upprätthålls, även om det finns lite olika tankar om i vilken form och regi, vilket vi återkommer till nedan.

”Jag tror att det skulle bli mer stuprör än idag om det här skulle försvinna. Då sitter vi där igen med samma personer – fast bollar dem var för sig.”

(Intervju med styrgruppsordförande)

”Vi kommer inte inte kunna jobba med den här frågan – inte så som verkligheten ser ut idag – vi kommer behöva prioritera resurser.”

(Intervju med styrgruppsordförande)

Flera intervjupersoner uttrycker förhoppningar om fortsatt finansiering från Samordningsförbundets håll, för att kunna säkra upp att behålla insatsen. Vissa hänvisar även till tidsramen och menar att det tar lång tid att bygga upp fungerande strukturer:

”Tror det är jättebra om man kan ha kvar samordningsfunktionen något år till. Det tar tid att – känns som nu som det har hittat sin form”

(Intervju med styrgruppsordförande)

Som tidigare nämnt har det varit svårt att visa på satsningens effekter, jämfört med om den inte hade genomförts. Det är tydligt vad satsningen bidrar med för enskilda individer. Om man ställer insatsen i relation till andra befintliga eller potentiella insatser för rehabilitering och arbetsmarknadsnärmande, eller till vad insatsen kostar, blir det dock svårare att konkretisera värdet av insatsen.

Politiskt måste man tycka det är en bra modell och en vinst. Även fokusera mer på statistik och titta på ekonomiskt – vilka pengar flyttar vi från försörjningsstöd ex. – både resurser, tid och pengar.

(Intervju med samordnare)

Våra intervjuer tyder vidare på att engagemanget från de lokala styrgrupperna varierat. Vissa styrgrupper är pålästa, insatta och ställer relevanta frågor till samordnarna. I andra styrgrupper har det varit svårare att komma dit. Kopplat till det finns även en frustration hos vissa samordnare då dessa upplever att de inte får någon återkoppling på de frågor, hinder och systemfel som lyfts till styrgruppen.

”Hade önskat mer aktivitet från styrgruppen... man är inte så drivande som styrgruppsmedlem”

(Intervju med samordnare)

En styrgruppsordförande uttrycker även en känsla av att man i styrgruppen skjutit på att diskutera frågan om implementering, trots att det initialt skulle förekomma på dagordningen för i princip varje styrgruppsmöte under satsningens gång.

Majoriteten av kommuner – både samordnare och styrgruppsordföranden - uttrycker ändå vikten av att behålla samordnarfunktionen, om samplaneringen ska kunna upprätthållas.

”Tror att det bör vara en samordnare som har rollen – det är så pass mycket som man roddar med som andra myndigheter inte har tid med – då faller det.”

(Intervju med samordnare)

Det finns en enighet i att samordnarfunktionen är nödvändig och att det är mest naturligt att den utgår ifrån kommunalt håll. Flera av de kommunrepresentanter som innehar rollen som samordnare eller styrgruppsordförande uttrycker även en osäkerhet kring andra parter intresse av att bidra till ett upprätthållande av samplaneringen och samordnarfunktionen.

”Jag bedömer att det finns intresse – men även att det är personbundet ... En riskfaktor att det framför allt är kommunen som ser behovet. Aldrig så att man inte vill – men en begränsning i resurser – kan bli utmanande framåt förstås.”

(Intervju med styrgruppsordförande)

Endast någon enstaka kommun uttrycker en tanke om andra alternativa funktioner och strukturer, exempelvis i form av ett rullande schema mellan parterna.

Vad gäller coachfunktionen är svaren inte lika entydiga, vilket förstås även kan ha att göra med att samordnarens respektive coachens roll ser olika ut i de olika kommunerna. En kommun uttrycker att om de är tvungna att välja mellan att behålla coachfunktionen eller samordnarfunktionen kommer de sannolikt att prioritera samordnarfunktionen, då det är en nyckelfunktion i samplaneringen.

”De går inte hand i hand så – fortsätter vi inte med coach kan vi ändå hjälpa människorna genom samordning.”

(Intervju med styrgruppsordförande)

Intervjusvaren tyder vidare på att coachfunktionen i någon mån skulle kunna ersättas av andra befintliga insatser på kommunernas arbetsmarknadsenheter.

”Huruvida man har en konkret coach som befinner sig där den är nu – inte relevant egentligen, det kan finnas någon annanstans i verksamheten... Själva coacharbetet finns säkert möjligheter att lösa.”

(Intervju med styrgruppsordförande)

Någon enstaka av de intervjuade kommunerna har uttryckt ett behov av att prioritera denna satsning långsiktigt och därmed även samordnarfunktionen. De flesta kommuner har dock uttryckt sig avvaktande med betoning på att det skulle underlätta om Samordningsförbundet kunde fortsätta finansiera samordnaren, samt att det återstår att se framåt hur möjligheterna ser ut.

5 ANALYS: SAMORDNINGSFÖRBUNDETS ROLL – OLIKA MÖJLIGHETER

I tidigare kapitel har WSP identifierat både ett antal framgångsfaktorer och ett antal utmaningar kopplat till samverkanssatsningen. Framgångsfaktorerna avser framför allt det mer samordnade stödet till individen och värdet för parterna själva av samordningen – det senare i form av ökad kunskap, förståelse och samsyn. Utmaningarna avser framför allt det som fortsatt återstår vad gäller att etablera strukturen – inte minst kopplat till personberoende -, svårigheten i att visa på effekter och potentiella kostnadsbesparingar och, kopplat till det, frågan om implementering och den långsiktiga finansieringen.

Mot bakgrund av detta menar WSP att det finns ett antal olika möjligheter för Samordningsförbundets del.

Lokal roll

- ✓ *Fortsätt agera som stöd och resurs*; Genom att arbeta aktivt med enskilda kommuner – deras struktur, arbetssätt, resultat- och effektoppföljning.
- ✓ *Tydliggör förväntningarna på de lokala styrgrupperna*; Sätt press på de lokala styrgruppernas engagemang för insatsen – för alla fyra parter del – exempelvis då det kommer till att möta de utmaningar som lyfts från operativ nivå.

Regional roll

- ✓ *Fortsätt initiera kunskapsdelning*; Genom att ordna gemensamma tillfällen för kunskaps- och erfarenhetsutbyten.
- ✓ *Aktivt stödja framtagandet av en länsstruktur*; Som lägger grunden för ett gemensamt arbetssätt, samt möjliggör att erbjuda insatser över kommungränser. I en sådan struktur bör även ingå att utveckla en länsövergripande modell för Regionens medverkan i kommunernas processer.

Nationell roll

- ✓ *Lyft behovet av en gemensam modell i hela landet*; Nyttja att vara en länsövergripande aktör genom att lyfta de systemutmaningar som råder till nationell nivå. Däribland gränsdragningen till andra insatser – inte minst till SIP.
- ✓ *Tydliggör Arbetsförmedlingen och Försäkringskassans roller*; I en sådan gemensam modell bör även de båda statliga myndigheternas roller förtydligas – utifrån deras rådande förutsättningar och organisering, med utgångspunkt i deras respektive nationella styrning.
- ✓ *Arbeta för samlad uppföljning och utvärdering*; I en gemensam modell för hela landet bör även insatser för samlad uppföljning och utvärdering omfattas. Exempelvis kopplat till BIP som arbets- och uppföljningsverktyg som allt fler Samordningsförbund börjat tillämpa.

Som beskrivet ovan ser WSP flera möjliga roller som Samordningsförbundet i Jämtlands län skulle kunna ta – lokalt och regionalt, men även nationellt med en enad röst för länet, vilket vi uppfattar att vissa involverade kommunrepresentanter redan ser potential för.

Det är WSP:s bedömning att det – även om insatsen i form av samordnad planering för individinsatser beskrivs skapa många goda resultat och mervärden – finns fortsatt utvecklingspotential på flera nivåer.

Vad gäller den lokala rollen (se ovan) bedömer vi att Samordningsförbundet redan utför en hel del, i synnerhet när det kommer till att fungera som stöd och resurs. Här bedömer vi att utvecklingspotentialen framför allt ligger i att tydliggöra förväntan på de lokala styrgrupperna. När det kommer till den regionala

nivån bedömer vi även där att det finns flera pågående initiativ för kunskapsdelning och erfarenhetsutbyte, samt för en länsstruktur där vi uppfattar att ett utvecklingsarbete påbörjats.

Här menar vi samtidigt att det finns goda möjligheter för Samordningsförbundet att välja en proaktiv roll, där den styrka som en länsövergripande struktur och röst innebär, kan nyttjas. Särskilt när det kommer till att lyfta systemutmaningar nationellt och kopplat till det, behovet av en gemensam modell för fyrpartssamverkan i hela landet. I detta ingår även att tydliggöra Arbetsförmedlingens och Försäkringskassans roller, något som blir särskilt angeläget då deras nationella styrning inte alltid synkar med arbetssätten och strukturerna på lokal nivå, vilket försvårar fyrpartssamverkan. Slutligen ser vi även behov av att utveckla samlad uppföljning och utvärdering – inom ramen för en sådan gemensam, nationell modell – som Samordningsförbund över hela landet kan luta sig mot när det kommer till att visa på de resultat och effekter som samordnad planering för individinsatser genererar.

VI ÄR WSP

WSP är en av världens ledande rådgivare och konsultbolag inom samhällsutveckling. Med cirka 55 000 medarbetare i över 40 länder samlar vi experter inom analys och teknik, för att framtidssäkra världen.

Tillsammans med våra kunder tar vi fram innovativa lösningar för en mänsklig, trygg och välfungerande morgondag. Vi planerar, projekterar, designar och projektleder olika uppdrag inom transport och infrastruktur, fastigheter och byggnader, hållbarhet och miljö, energi och industri samt urban utveckling. Så tar vi ansvar för framtiden.

wsp.com

WSP Sverige AB

121 88 Stockholm-Globen
Besök: Arenavägen 7

T: +46 10-722 50 00
Org nr: 556057-4880
wsp.com

